

Ture Kulturore dhe Eksperienca Cultural Tours and Experiences

COVID-19 Udhëzime
COVID-19 Guidelines

Gusht/August 2021

Hyrje

Ndërkohë që e gjithë Industria Turistike po shkon drejt një hapjeje graduale, krijimi i një sërë udhezimesh, të cilat mund të zbatohen në një sërë aktivitetesh dhe eksperiencash turistike, ndihmon në krijimin e një përvoje të sigurt kundrejt rihapjes.

Protokollet dhe udhëzimet që ne po paraqesim këtu, janë krijuar me ndihmën e guidave lokale, ndërkohe që ata kanë hulumtuar praktikrat më të mira evropiane dhe botërore, të aplikueshme në mjedisin shqiptar.

Këto protokolle janë menduar të përdoren bashkarisht me informacionet dhe manualet aktuale, të përcaktuara nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale. Këto protokolle aplikohen specifikisht në aktivitetet turistike që janë më të frekuentuara në Shqipëri.

Introduction

As the whole Travel Industry is striving toward a cautious reopening, having a set of guidelines which provide a common set of actions that can be applied to a diverse set of activities and experiences can help create a safe path toward reopening.

The guidelines are created with the help of our local guides as they had to consult various best practices applicable to the Albanian environment and local industry.

These guidelines are designed to be used together (as a supplementary material) with the Albanian Ministry of Health Protocols and are specific to the types of activities the travel industry deals most from day-to-day basis.

I. Menaxhimi i grupeve:

- Në një situatë pandemie, grupet e vogla, si edhe turistët individualë, menaxhohen më mirë, krahasuar me grupet e mëdha.
- Distancimi fizik nuk aplikohet, në rastet kur kemi të bëjmë me anëtarë të së njëjtës familje.
- Distancimi fizik është mire të aplikohet, kur në grup ka më shumë se një familje, dhe mënyra se si lëvizin dhe qasja e tyre, ndikon në gjithë procesin e distancimit fizik. Operatorët, si edhe guidat, duhet të nxisin grupin të jenë të përgjegjshëm ndaj njëri-tjetrit, në lidhje me distancimin social.

II. Eksperiencat kulturore:

- Eksperiencat kulturore dhe turet, ndërthurin shumë lloje aktivitete. Prandaj në çdo rast, distancimi fizik është i domosdoshëm të aplikohet, sidomos kur ka vizita në zona rurale apo në komunitete të izoluar, ku duhet të përdoren edhe maskat.
- Në rast se vizitohen vende dhe atraksione që janë shumë të populluara, këshillohet të shkohet aty në orare më pak të populluara. Mundohuni të kryeni vizitat gjatë orareve kur nuk ka grumbullime të mëdha apo pritje të gjata. Gjithashtu, duhet të merret parasysh edhe protokollin e nxjerrë nga Instituti i Shëndetit Publik për hotelet dhe restorantet.

III. Udhezime para udhëtimit:

- Në varësi të klientit që procesoni, individualisht apo përmes një kompanie shqiptare, në çdo rast, rekomandoni monitorimin fizik të klientit në lidhje me simptomat e Covid-19, para se personi të nis për në Shqipëri. Bërija e testeve RT PCR, para se klienti të udhëtojë në Shqipëri, apo paraqitja e certifikatës digjitale, krijon kushtet për një udhëtim të sigurt drejt vendit tonë.
- Guida duhet të komunikojë me klientët, si edhe me kompaninë shqiptare, për të cilën ju supozohet të udhëhiqni grupe, që paraprakisht, të behet një vlerësim i gjendjes së klientit, si edhe të personave të tjerë, në lidhje me simptomat e Covid-19, qofshin këto edhe të lehta. Në rast se konstatohen, atëherë turisti duhet të mos nis në udhëtim.

I. Group Management:

- Small groups and individual travelers should be favored to promote distancing.
- Physical distancing does not need to be applied to household units.
- Physical distancing should be practiced as much as possible if the group involves more than one household unit.
- Tour leaders should promote the shared responsibility for distancing.

II. Cultural Experiences:

- A cultural experience could involve many types of activities, but regardless of the nature of a tour, physical distancing should always be maintained. This is especially true if visiting a remote community in which case, face coverings should also be worn.
- When visiting popular sites or attractions, consider going during quieter times, or pre-booking to avoid crowds. Certain places may have introduced COVID-19 procedures such as online-booking, reduced capacity numbers, and permits, as well as more obvious measures such as distancing, use of face coverings, health screening, and enhanced sanitation, etc.

III. Pre- Arrival, Instruction and Briefing:

- Depending on whom you will work with, such as directly with clients or Albanian Tour Operators have screening actions in place.
- Before your clients or the local Tour Operator's client joins the activity or experience, ask guests to self-assess their physical condition and self-screen their risk profile. Inform guests that if they have symptoms, however mild, or are in a household where someone has symptoms, they are advised to stay at home.

IV. Gjatë aktiviteteve dhe eksperiencave:

- Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet distancës sociale dhe fizike, në lidhje me mikpritësit dhe operatorët që ofrojnë shërbime pritëse – ato janë një element kryesor në eksperiencat kulturore.
- Në zonat ku ka përqëndrim të mundshëm, është e rëndësishme të ruani distancë sociale dhe fizike, për të minimizuar ekspozimin, për shembull:
 - ✓ Vizitat në site dhe vende që janë shumë të vizitueshme dhe të kërkuara, të bëhen në kohë më të qeta, kur ka më pak ngarkesë gjatë ditës.
 - ✓ Ka shumë gjasa që muzetë, galeritë dhe qendrat arkeologjike, të kenë tashmë procedurë që orientojnë turistët gjatë qëndrimit të tyre në zonë.
 - ✓ Sigurohuni që ju si operatorë, apo kompania që ju punoni, të jeni në dijeni dhe të njihni politikat dhe rregullat e vendeve që vizitoni.
- Në vendet apo zonat shumë popullore dhe të kërkuara e të vizitueshme, pa kontrolle ose kufizime, është e rëndësishme që vetë kompania të vlerësojë nëse një vizitë e tillë është thelbësore, dhe çfarë masash mund të merren, apo nëse ka vende alternative ose kohë për t'u vizituar, në mënyrë që të zvogëlohet kontakti i mundshëm me turmat apo grupimet e mëdha.
- Kontrolloni nëse një event i tillë mund të organizohet privatisht, në një orar kur ka më pak njerëz dhe pjesëmarrje. Për çdo rast, rregullat dhe kufizimet e vendosura, duhet të respektohen nga ju dhe nga vizitorët apo grupi që menaxhoni.
- Kompanitë duhet të kontrollojnë me pritësit dhe operatorët që ofrojnë shërbime, organizatorët, stafin ose menaxhimin e atraksionit, që procedurat dhe protokollet po ndiqen dhe janë në përputhje me standardet e përcaktuara nga kompania ose institucionet zyrtare.
- Për evente më të mëdha, siç janë festivalet kulturore ose shfaqjet, ose vendet shumë të njohura e të vizitueshme, rezervimet duhet të bëhen paraprakisht, për të kufizuar numrin dhe pritjet në hyrje. Kompanitë duhet të kontrollojnë me organizatorët, për çdo procedurë paraprakisht.
- Ruani standardet e kompanisë suaj, përsa i përket distancimit dhe higjienës, kur hasni grupe të tjera. Shpesh, ndërsa njerëzit socializohen dhe bisedojnë mes tyre, mos harroni se ata mund të mos ndjekin të njëjtat standarde të shëndetit dhe sigurisë që ju zbatoni për grupin tuaj.
- Kur jepni ndihmën e parë, disa metoda distancimi duhet të përshtaten, ose nuk mund të përdoren. Përdorni pajisje personale mbrojtëse, të tilla si: maskat dhe dorezat.
- Merrni parasysh nevojën për përcaktimin e protokolleve shtesë të COVID-19, në raste evakuimi.

IV. Activity or experience:

- Special consideration should be given to social and physical distancing when interacting with local hosts. The tour leader has a key role in this regard as they can reinforce these rules with their clients and create awareness about the danger of not wearing masks with local hosts.
- At areas of potential concentration it is important to organize social and physical distancing to minimize exposure, for example:
 - ✓ Visit Museums, Art Galleries at quieter times of the day.
 - ✓ When visiting archeological sites make sure the group walk in open areas, respect social distancing and wear masks if there is another group nearby.
- In popular outdoor locations or areas with no controls or restrictions consider what measures can be put in place which are essential for the safeguarding of your groups.
- Can a private show be offered, or can the visit occur at quieter times? The organizers may have measures in place such as requiring reduced numbers, distancing, face coverings and enhanced sanitation. Nevertheless, the Tour leader should ensure that the measures are being observed and that their group follows the measures that are in place.
- Maintain your company standards of distancing and sanitation when encountering other groups. Often as people or groups socialize with one another, they might not remember nor be following, the same health and safety standards that you require of your group.
- When administering first aid, some distancing methods need to be adapted or cannot be used. Use Personal Protective Equipment - PPE such as facecoverings and gloves.
- Consider the need for defining additional COVID-19 evacuations protocols.

V. Vaktet:

- Konsideroni distancë nga tavolina në tavolinë dhe hapësira të mëdha, kur shtroni për të ngrënë. Mund të përdorni orare të caktuara për konsumimin e vakteve, si dhe zona private ose ambiente të jashtme.
- Parandaloni prekjen e tavolinave, menuve, dyerve, dorezave.
- Rikujtoni restorantet, stanet dhe hanet, që të bëjnë pastrime të shpeshta dhe rutinë për vendet apo pjesët që janë të prekshme vazhdimisht, si: dorezat e dyerve, menutë, tavolinat e ngrënies, etj.
- Ushqimi dhe pijet duhet të shërbehen nga stafi i restorantit, i cili është i trajnuar mirë në lidhje me procedurat e shërbimit dhe protokollet për Covid-19.
- Inkurajoni shërbimin e ushqimit nga stafi i restorantit tek secili individ, dhe jo shërbimin bufe apo vetëshërbim.
- Kur dreka apo darka për grupin do të shërbehet në formën e një pikniku, përpquni të minimizoni kontaktin me ushqimin dhe këshilloni që përgatitja të jetë në paketime individuale për secilin. Gjithashtu, edhe shpërndarja e ushqimit tek grupi, të bëhet vetëm nga një individ.
- Sigurohuni që në vendet ku konsumohet ushqim, të respektojnë rregullat e higjienës dhe sigurisë ushqimore, dhe po kështu, edhe protokollet e reja anti COVID-19.
- Përdorimi i maskës është i domosdoshëm në vende të mbyllura, në vende të hapura me shumë njerëz dhe gjatë transportit.
- Maskat duhet të përdoren edhe në ato raste kur keni një shall, apo mburojë tuajën mbrojtëse. Këto të fundit mund të përdoren si mbrojtës dytësorë mbi maskat, ose mund të përdoren kur maskat nuk janë të rekomanduara, si në rastet e aktiviteteve aerobike apo aktiviteteve ujore.

VI. Transporti:

Përdorimi i mjeteve të transportit në transfertat e klientëve, paraqet një rrezikshmëri të lartë për marrjen dhe transmetimin e COVID-19. Masat për të parandaluar rrezikun, duhet të merren parasysh të zbatohen maksimalisht, aty ku është e mundur, si: distancë mes pasagjerëve, përdorimi i maskës përgjatë gjithë udhëtimit dhe mbajtja hapur e dritareve të mjetit me të cilin udhëtohet. Këshilloni përdorimin e mburojave të fytyrës, ose përdorimin e mjeteve private të transportit, si një masë shtesë.

V. Dining:

- Distancing: consider alternatives to provide spacing, such as ample guest seating and spaced tables, offering private or outdoors eating locations, and scheduled mealtimes.
- Prevent surface contact where needed, for example:
- Identify high-use areas and touchpoints, such as tables, menus, doors, utensils etc. Make sure you can re-enforce the rules by reminding restaurant employees to frequently clean these areas.
- Remind restaurants, guesthouses and hut owners to clean dining areas and touchpoints often with a rigorous enhanced sanitation regimen.
- Food and beverages should be served by staff members who are trained and observant of precautions.
- Consider talking to restaurant owners to serve meals rather than buffet or self-service.
- When using a packed lunch or dinner for your group attempt to minimize contact with food and preferably have only one individual prepare the food and distribute it to the group.
- Ensure food safety and restaurant cleaning is in line with local official guidance.
- Use face coverings when in situations of higher risk of virus transmission, such as in an enclosed space, in popular areas, and in transportation.
- As of current knowledge, face shields do not provide the same level of protection as face coverings; face shields should be used as an additional layer of protection to face coverings or used when face coverings are not recommended (e.g high exertion aerobic activities or water activities).

VI. Transport:

The use of vehicles to transport clients includes a higher degree of COVID-19 transmission risk. Measures to mitigate risk should be used whenever possible; Open vehicle windows, provide space in between passengers and have passengers wear face coverings. Consider the use of face shields or the use of private vehicles for transportation as additional measures.

VII. Akomodimi:

- Duhet të inkurajohen turistët individualë, ose grupe të së njëjtës familje, që të mbajnë distancë nga grupet e tjera. Për aq sa të mundeni, shmangni qëndrimin afër me grupet e tjera, në të njëjtën bujtinë apo njësi akomoduese.
- Duhet pasur një vëmendje e veçantë ndaj rregullave të reja shtesë të higjienës dhe dezinfektimit, të distancimit dhe masave të kontrollit, të cilat duhet të zbatohen në përputhje me ato të hotelit, të njëjseve akomoduese dhe udhëzimeve zyrtare.

VIII. Pajisjet që përdoren gjatë një aktiviteti:

Pastrimi dhe kujdesi janë thelbësorë në parandalimin dhe trajtimin e situatave të COVID-19. Kur është e mundur, individët duhet të shmangin përdorimin e përbashkët të paisjeve dhe sendeve të nevojshme. Është mirë që gjithsecili të ketë dhe të përdorë sendet e veta, dhe jo t'i ndajë ato në grup.

Aty ku nevojitet, parandaloni kontaktin me sipërfaqet, për shembull:

- Zonat që preken dhe përdoren më shpesh.
- Pastroni zonat të cilat preken shpesh dhe ruani një protokoll pastrimi dhe dezinfektimi.
- Çdo individ duhet të ketë pajisjet dhe mjetet e veta, të cilat duhen gjatë turit, apo eksperiencës (në rastet kur turi përfshin përdorim mjetesh).
- Evitoni, kur është e mundur, qëndrimin në zona me shumë qarkullim.
- Pastroni dhe lani rregullisht mbrojtëset e copës dhe çdo mjet të përdorur, të cilët mund të jenë përcjelles të COVID-19.
- Eksperiencat dhe vizitat kulturore përfshijnë një gamë të gjerë aktiviteteve, por pavarësisht llojit të turit, në çdo rast, duhet të sigurohet distancimi fizik, sidomos në zona ku ka komunitete të izoluar apo fshatra, ku duhet të merren masa edhe për përdorimin e maskave.

IX. Informacione Shtesë:

Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale:
<https://shendetesia.gov.al/>

VII. Lodging:

- FIT or household groups should be encouraged to promote distancing with other groups. If possible, avoid members of separately booked groups or groups from more than one household unit sharing bedrooms.
- Attention to increased levels of sanitation and disinfection, distancing, and screening measures should all be implemented in line with hotel, local and official guidelines.

VIII. Equipment:

Prevent surface contact where needed, for example:

- Identify high-use areas and touchpoints.
- Clean high-use areas and touchpoints often with a rigorous enhanced sanitation regimen.
- Prevent contact in high-use areas when possible.
- Each person should have their individual equipment if equipment is required for the experience.
- Consider sanitizing any equipment or item that could be a vector for COVID-19 transmission.
- A cultural experience could involve many types of activities, but regardless of the nature of a tour physical distancing should always be maintained. This is especially true if visiting a remote community in which case face coverings should also be worn.

IX. Additional resources:

Ministry of Health and Social Protection:
<https://shendetesia.gov.al/>

Përgatitur nga:

Mbështetur nga:

Një projekt i Agjencisë Zvicerane për
Zhvillim dhe Bashkëpunim SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

**Agjencia Zvicerane për Zhvillim
dhe Bashkëpunim SDC**

Ky material është përgatitur nga Sondor Travel, me mbështetjen e RisiAlbania. Pikëpamjet dhe opinionet që përmbahen në të nuk përfaqësojnë ato të Qeverisë Zvicerane, as të Agjencisë Zvicerane për Zhvillim dhe Bashkëpunim SDC.

This material has been prepared by Sondor Travel, with the support of RisiAlbania. The views and conclusions contained here do not necessarily reflect those of the Swiss Government or the Swiss Agency for Development and Cooperation SDC